

KADIROVA A.M. SABIROVA D.B. SAIDOV T.T.

**KO'RISH A'ZOSINI
KASALLIKLARINI
VA ZARARLANISHLARINI
KARDINAL SIMPTOMLARI**

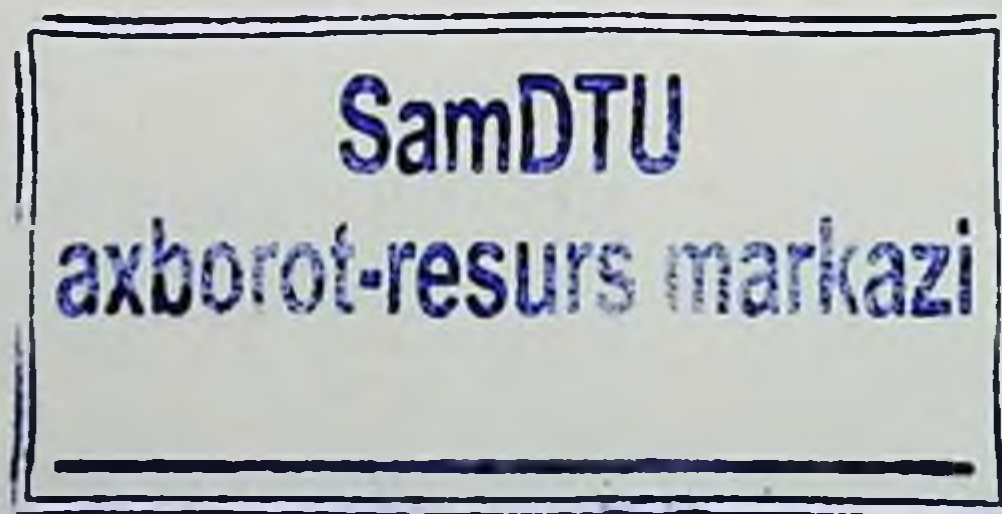
**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
TIBBIY TA'LIMNI RIVOJLANISH MARKAZI
SAMARQAND DAVLATI TIBBIYOT UNIVERSITETI**

OFTALMOLOGIYA KAFEDRASI

**KO'RISH A'ZOSINI KASALLIKLARINI VA
ZARARLANISHLARINI KARDINAL SIMPTOMLARI**

Tibbiyot oliy o'quv yurtlari talabalari, magistratura ordinatorlari, klinik ordinatorlari uchun o'quv-uslubiy qo'llanma

SAMARQAND 2023

Mualliflar:

Kadirova A.M. – Samarqand davlat tibbiyot universiteti oftalmologiya kafedrası dotsenti, tibbiyot fanlari nomzodi.

Sabirova D.B. – Samarqand davlat tibbiyot universiteti oftalmologiya kafedrası assistenti.

Saidov T.T. – Samarqand davlat tibbiyot universiteti oliy o'quv yurtidan keyingi ta'lim fakulteti oftalmologiya kursi mudiri.

Taqrizchilar:

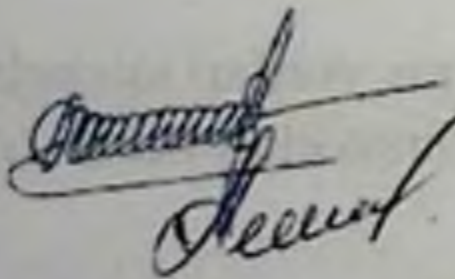
Muhamadiyev R. O. - O'zbekiston Qahramoni, professor, Toshkent Tibbiyot Akademiyasi Termiz filiali Ko'p tarmoqli tibbiyot markazi oftalmologiya bo'lim mudiri, tibbiyot fanlari doktori

Vasilenko A.V. – Samarqand davlat tibbiyot universiteti oftalmologiya kafedrası dotsenti, tibbiyot fanlari nomzodi.

Annotatsiya. *Ko'rish organining turli qismlari kasalliklari va shikastlanishlarining asosiy belgilari aks ettirilgan: orbita, ko'z qovoqlari, ko'z yosh kanallar, kon'yunktiva, shox parda, sklera, rangdor parda va kipriksimon tana, linzalar va shishasimon tana, xoriodeya va retina.*

*Uslubiy tavsiyanoma SamDTU Ilmiy kengashda muhokuma etilib chop etishga tavsiya etilgan.
"1" noyabr 2023 yil. Bayonoma № 3*

Ilmiy kengash raisi, professor

J.A. RIZAYEV

Ilmiy kengash kotibi, dotsent

U.U. OCHILOV

MUNDARIJA

ANNOTATSIYA.....	4
I. Shikoyatlar.....	5
1. Ko'rishni buzilishlar.....	6
2. Ko'zdagi og'riqlar.....	8
3. Ko'zning qizarishi.....	9
4. Fotofobiya.....	9
5. Ko'zdan ajralma chiqishi.....	10
6. Ko'z yosh oqishi.....	10
7. Kosmetik nuqsonlar.....	10
II. ANAMNEZ.....	11
III. KASALLIKLARNING ASOSIY BELGILARI VA KO'RISH ORGANLARINING ZARARLANISHLARI.....	12
1. Orbita.....	12
2. Ko'z qovqlari.....	17
3. Ko'z yosh to'kish yullari.....	23
4. Kon'yunktiva.....	28
5. Shox parda.....	34
6. Sklera.....	40
7. Rangdor parda.....	43
8. Gavhar va shishasimon tana.....	49
9. To'mirli qavat va to'r parda.....	53
TEST SAVOLLARI.....	57
ADABIYOTLAR RO'YXATI.....	60

ANNOTATSIYA

Oftalmologik kasalliklarni tanib olish va differentsial diagnostikani o'tkazishda ma'lum bir kasallikning etakchi, asosiy va eng tipik belgilarini aniqlash katta ahamiyatga ega. Etakchi simptomlarni aniqlash nafaqat diagnostik qidiruvning muhim bosqichidir. Simptomatik dastlabki tashxisga asoslanib, og'ir ahvolda bo'lgan oftalmologik bemorlarga shoshilinch yordam ko'rsatishda ayniqsa muhim bo'lgan ratsional patogenetik va ba'zi hollarda etiotrop terapiyani amalga oshrangdor pardah mumkin. Ko'rish organining holati to'g'risidagi ma'lumotlar ma'lum bir umumiy patologiyani prognozini aniqlashda ma'lum ahamiyatga ega. Ko'z belgilarining og'irligini baholash, shuningdek, bir qator kasalliklarning (gipertoniya, revmatizm va boshqalar) bosqichini va bosqichini (kuchlanish, remissiya) aniqlash uchun ishlatilishi mumkin.

Oftalmologik kasalliklar va shikastlanishlarning asosiy belgilaridan foydalangan holda, boshqa organlarning kasalliklarini tashxislashda sindromli yondashuvdan foydalanish yosh shifokorga nafaqat tegishli tibbiyot fanida o'z ufqlarini ko'rsatishga, balki tashxisning aniqligini sezilarli darajada oshrangdor pardahga imkon beradi. Ko'pincha oftalmologik kasalliklar turli xil umumiy patologik jarayonlarning namoyon bo'lishi bo'lib, ko'rish organidagi ba'zi o'zgarishlar butun organizmning holati, shuningdek uning alohida tizimlari haqida ma'lumot beradi.

Ko'rish organining klinik belgilarining xilma-xilligi tufayli oftalmologik kasalliklar, shikastlanishlar, shikastlanishlarning asosiy belgilarini o'z ichiga olgan o'quv qo'llanmasini yaratish zarurati tug'iladi, ularning bilimlari bizga to'liq klinik tashxisni to'g'ri shakllantrangdor pardah va davolanishni optimallashtirangdor pardahga imkon beradi.

I. SHIKOYATLAR

Ko'pincha ko'zatiladi:

1. KO'RISHNI BUZILISHLARI

2. KO'ZDAGI OG'RIQLAR

3. KO'ZDAGI QIZARISHLAR

4. YORUG'LIKDAN QO'RQISH

5. KO'ZDA AJRALMA PAYDO BO'LISHI

6. KO'Z YOSH OQISHI

7. KOSMETIK DEFEKTLAR

1. KO'RISHNI BO'ZILISHLARI

№	TURLARI:	SABABLARI
1.	Korish o'tkurligini absolut pasayishi (ko'z oynak bilan tug'irlanmaydi)	-ko'zning tiniq muxitlarini tiniqligini buzilishlari; -ko'rish-asab analizatorning kasalliklari
2.	Ko'rish o'tkurligini nisbiy pasayishi (ko'z oynak bilan to'g'irlanadi)	-refraksiyaning anomaliyasi; -akkomodatsiyaning buzilishi
<p>Korish o'tkurligining absolut va nisbiy pasayishi – ko'pincha birgalikda bo'ladi va ular sinergistlar (ko'z oynak yordam beradi, no ko'rish o'tkurligi ko'paymaydi)</p>		
3.	Ko'z oldida xar xil tomondan keladigan plyonka yoki qora dog'paydo bo'lishi	-to'r pardaning o'tkir rivojlanayotgan zararlanishi (to'r parda ko'chishi) -ko'ruv nervining o'tkir rivojlanayotgan zararlanishi; - ko'z ichkidagi qon quyilishlar
4.	Korish maydononi sekin rivojlanivchi torauishi (asosan bir ko'zda). Ko'pincha shikoyatlar bo'lmaydi va kattalashganda juda kech aniqlanadi bemor tomonidan	-ko'z ichki bosimini uzoq vaqt kutarilishi; -ko'z ichki o'smalar; - to'r pardada va ko'ruv nervda avj olgan abiotrofik jarayonlar.
5.	Ko'rishning tumanlashishi: - <i>vaqtincha</i> ; - <i>otuvchi</i>	-akkomodatsiyani susayishi (o'qiganda paydo bo'ladi va dam olgandan keyin o'tib ketadi); -ko'z ichki bosimini ko'tarilishi - dekompensatsiya (ko'pincha ko'zda va boshning ayrim qismlarida og'riqlar bilan ko'zatiladi xamda yorug'lik atrofida kamalak xalqachalar ko'rinishi bilan ko'zatiladi); -ko'ruv nerv atrofiyaning boshlang'ich ko'zatilishlari;

6.	Ko'z oldida chaqmoqlar sezish (fotopsiyalar)	- dimlanish jarayonlari -to'r pardada yalig'lanish jarayonlari; -traksiyalar (to'r pardoning qismlarida mexanik silkinishlar, shishasimon tana bilan ular patologik bitishmalar bilan yoki ichidagi shvartalar bilan bo'g'langan). To'r parda yorilishiga sabab bo'ladi.
7.	Miltillovchi nuqta paydo bo'lishi (siliyer skotoma): - bir ko'z oldida; - ikkala ko'z oldida	-ko'rish yullari bo'yicha qon tomirlarning spazmi
8.	Ko'rinadigan narsalarning egriligi (metamorfoziya) - makula sohasining shishishi.	- makulyar soxasida shish borligi
9.	Ob'ektlarning o'lchamlarini kamaytiradigan pardah (mikropsiya)	
10.	Kechqurun ko'rishning yomonlashishi (gemeralopiya, tungi ko'rlik)	-ko'zning to'r pardasi periferiyasida abiotrofik jarayonlar; -A-gipovitaminoz
11.	Ranglarni yaxshi ajrataolmaslik	-kolbachali ko'rishning tug'ma nuqsoni; -to'r pardaning makulyar soxasida xar xil jarayonlar
12.	Yengil "uchuvchi pashshalar", "o'rgimchak to'ri", "qora qor parchalari" paydo bo'lishi	-shishasimon tananing yoshga bog'liq qalinlashishi
13.	Kattaroq "uchuvchi yoriqlar" paydo bo'lishi, g'alati shakldagi dog'lar	-shishasimon tanaga qon quyilishlar; -vitreus tanasini qo'pol ravishda yo'q qilish

2. KO'ZDAGI OG'RIQLAR

№	TURLARI:	SABABLAR
1.	<p>Og'riq xissi: - achishlar; - tirlanish; - ko'zda qum tiqilish xissi; - qichishish</p>	<p>-ko'p yallig'lanish kasalliklar; -travmatik zararlanishlar; -gidrodinamikani buzilishlari; -ko'zni xarakatlantiruvchi apparatning muskullarning tengligini buzilishlari; -uchshox nervning nevralgiyasi</p>
2.	<p>Irradiatsiya beruvchi og'riqlar: -qovoqlarda; - ko'z yosh xaltasi soxasida; -ko'z yosh bezining soxasida</p>	<p>-ko'rish organinig tashqaqi qismisa</p>
3.	<p>Ko'zda og'riq, kuchli lakrimatsiya, kuchli fotofobi, blefarospazm. Anestezikani tomizish orqali uni engillashtiradigan pardah yoki engillashtiradigan pardah mumkin. Ushbu belgilarga asoslanib, agar bemor buni mustaqil ravishda aniqlay olmasa - ko'z ichidagi yoki tashqarisidagi og'riqlar, shikoyatlar aniqlanadi.</p>	<p>-shox pardani zararlanishi</p>
4.	<p>Kechasi kuchli og'riq. Ko'z olmasiga (ko'z qovoqlari orqali) engil teginish bilan ular keskin kuchayadi.</p>	
5.	<p>"Shox parda" og'rig'i, lakrimatsiya, kuchli fotofobiya, blefarospazm bilan.</p>	<p>-kipriksimon tanasi va rangdor pardaning o'tkir yallig'lanish kasalliklari</p>
6.	<p>Yaqin hududlarga tarqaladigan «siklik» og'riq. Ular qaytalanuvchi xarakterga ega, hatto hech qanday davolanishsiz ham, ba'zida ular chidab bo'lmas darajada kuchayadi, ba'zan ular deyarli butunlay susayadi.</p>	

7.	Uzoq organlarga nurlanish bilan ko'z va boshning butun yarmida kuchli og'riq. Avtonom reaktsiyalarni keltirib chiqaradi: ko'ngil aynishi, qusish, sovuq ter, yurak faoliyatining pasayishi.	-glaukomaning o'tkir hujumi paytida
9.	Ko'z soxasida og'riqlar (ko'z migren)	-uchshoxli nervini shoxlarining nevrалgiyasi; -paranasal sinuslarda yallig'lanish jarayonlari

3. KO'ZNING QIZARISHLARI

No	TURLARI	SABABLAR
1.	Qovoqlarning va uning qirg'oqlarining qizarishi	-dimlanishlar va subkonjunktival qon ketishlar
2.	Ko'z olmaning qizarishi (<i>giperemiya</i>)	-ko'zda o'tkir yallig'lanish jarayoni; -ko'zda surunkali yallig'lanish jarayoni; -kon'yunktiva va sklera tomirlarini reaktiv in'ektsiya qilish; -kon'yunktiva va sklera tomirlarining dimlanish in'ektsiyasi

4. FOTOFOTBIYA

No	TURLARI	SABABLAR
1.	Ko'z yoshi oqishi va blefarospazm bilan "shox pardasi" kelib chiqishi fotofobiya -	-qon tomir yo'llarida, retinada va optik asabda yallig'lanish jarayonlari; -qon tomir traktida, ko'zning to'r pardasida va ko'rish nervida abiotrofik jarayonlar;

5. KO'ZDAN AJRALMA CHIQISHI

No	TURLARI	SABABLAR
1.	«Yopishkan» ko'zlar («achchiqlanish»)	-ko'zning shilliq qavatidagi o'tkir yallig'lanish jarayoni; -ko'zning shilliq qavatida surunkali yallig'lanish jarayoni;
2.	Ko'zdan ko'p miqdordagi ajralma («ishqalash»)	-surunkali dakriocystit

6. KO'Z YOSH OQISHI

No	TURLARI	SABABLAR
1.	Og'riq, og'riq, fotofobi, ko'zning qizarishi bilan refleksli	-kon'yunktiva, shox parda va qon tomir tizimining oldingi qismining sezgir nerv uchlarini timash xususiyati uchun ko'zning himoya reaktsiyasi; -yorqin nurga sezgirlikni oshirish
2.	Fotofobiyasiz, ko'z yoshi oqishi shamol va sovuqda vomonroq.	

7. KOSMETIK NUQSONLAR

No	TURLARI	SABABLAR
1.	Nuqsonlar: -g'ilaylikdan; -kataraktadan; -palpebral yoriqning deformatsiyasidan	-tug'ma va ortirilgan xar xil turdagi anatomik buzilishlar

II. ANAMNEZ

To'g'ri to'plangan anamnez kasalliklar va ko'rish organining shikastlanishini aniqlashda muhim ahamiyatga ega.

Kasallikning boshlanishi haqida ma'lumot

VARIANTLAR	VAQT	SABABLAR
«Birdaniga»	Ko'rishning birdaniga yuqolishi	-kasallikning qontomirli genezi;
«O'tkir»	Bir necha sutka ichida	-o'tkir yalig'lanish jarayonlari; -ko'zning gidrodinamikasini o'tkir buzilishlari
Sezilmagan darajada	Boshlanishi sekin va kasallikni avj olishi	-surunkali yalig'lanishlar; -abiotrofik va o'smali jarayonlar

Bemorning oldingi yoki mavjud bo'lgan umumiy kasalliklari (qandli diabet, gipertenziya, sil va boshqalar) haqida ma'lumot juda muhim, chunki ko'zning shikastlanishi ko'pincha ikkinchi darajali bo'lib, asosiy kasallik yoki shikastlanishni murakkablashtiradi. Shunday qilib, diabet bilan diabetik katarakt va diabetik retinopatiya tez-tez rivojlanadi; gipertenziya bilan ko'z ichi qon ketishi ko'pincha kuzatiladi va hokazo.

Abiotrofik jarayon yoki rivojlanish anomaliyalari haqida shubha tug'diradigan shikoyatlar bo'lsa, oila tarixini diqqat bilan to'plash kerak, chunki bunday kasalliklar ko'pincha irsiydir. Mumkin bo'lgan barcha holatlarda, bemordan olingan kasallik tarixi ma'lumotlarini tibbiy hujjatlar bilan taqqoslash kerak, bu kasallikning boshlanishi va dinamikasining tabiati haqida ko'proq asosli xulosalar chiqarish imkonini beradi.

III. KASALLIKLARNING ASOSIY BELGILARI VA KO'RISH ORGANINING ZARARLANISHI

1. ORBITA

Orbitaning kasalliklarini va jaroxatlarini asosiy simptomlari:

Ko'z olmaning joylashishini o'zgarishi (ekzoftalm. enoftalm. orbitadagi o'rta pozitsiyadan siljish)

Ko'z harakatlantiruvchi mushaklarning disfunktsiyasi va natijada diplopiya

Xemoz (ko'z olmaning shilliq qavatini shishi)

Emfizema va qovoq va atrofdagi to'qimaning shishi

Ko'z atrofida hemorragiyalar

Ko'z teshigiga kirish konfiguratsiyasining buzilishi. vizual ravishda va suyak chetini palpatsiya qilish paytida aniqlanadi

Patologik o'zgarishlarini rentgenologik (flebo- va tomografik belgilari

Ekzoftalm

Ko'z olmaning tashqariga chiqishi

№	TURLARI:	
<i>Ekzoftalm</i>		<i>Juda katta ekzoftalm, (ko'z olmaning joyidan chiqishigacha)</i>
KO'ZATILADI:		
1.	Orbitadagi o'smalarda.	Gormonlarning korrelaciyasini buzilishida: - gipofiz o'rtasida; - qalqonsimon bezi o'rtasida;
2.	Retrobulbar gematomalarda.	
3.	Ko'zning orqasidagi o'tkir va surunkali yaliglanish jarayonlarda: - tenon kapsulasida; - orbitaning suyakli devorlarida;	
4.	Endokrin buzilishlarda (hipertireozda)	

Endokrinologik va to'liq rentgenologik tekshiruvlar endokrin oftalmopatiyalarni orbitaning mahalliy kasalligidan kelib chiqqan ekzoftalmos holatlaridan farqlash imkonini beradi.

Enoftalm

Ko'z olmasi orqaga siljiydi va tez-tez tushadi

№	TURLARI:	
	<i>Enoftalm</i>	<i>O'rta enoftalm</i>
		
KO'ZATILADI:		
1.	Orbitaning bitta devorini singanda (ko'pincha pastkisida).	Simpatik nervning hipofunkciyasida bo'yin qismida.
2.	Orbitadan retrobulbar to'qimani siljishi: - gaymorov bo'shlig'iga; - orqa reshotka qismiga.	

Ko'z olmaning joyidan siljishi

KO'ZATILADI:	
1.	Ko'zni xarakatlantiruvchi muskullarning buzilishida.
2.	Orbitaning kasalliklarida: - mexanik tusqinliklarda (o'smalar).
3.	Ko'z olmaning mushaklarida surunkali yallig'lanish jarayonlarda.
4.	Suyaklarning devori singanda.

Bunday buzilishlarning eng erta namoyon bo'lishi diplopiya bo'lib. uning tabiati qaysi mushaklar yoki mushaklar eng ko'p ta'sirlanganligini aniqlash uchun ishlatilishi mumkin.

Xemoz - shish paydo bo'lishi

No	TURLARI:	
	<i>Xemoz</i>	<i>Ogir aniq xemoz</i>
		
	KO'ZATILADI:	
1.	Orbitaning kasalliklarida: -limfaning chiqishi qiynalganda.	Tenonli kapsulani yalig'lanishda (tenonitlarda).

Xemozli kon'yunktiva hatto palpebral yoriqdan tashqariga chiqib, ko'z qovoqlari orasiga siqilib qolishi mumkin.

Ko'z qovoqlari va uning atrofidagi to'qimalarning emfizemasi

Palpatsiya paytida siqilish

No	TURLARI:	
	<i>Emfizema</i>	<i>Kattalashgan emfizema</i>
		
	KO'ZATILADI:	
1.	Orbitaning devorlari singanda: - yuqori; - pastki; - ichki.	Burunni qoqqanda
2.	Burunning bo'shliqlaridan xavoni tuqimalarga ktrangdor pardahiПроникновения воздуха из придаточных полостей носа в ткани	

Qovoqlarning shishi

KO'ZATILADI:

1. Orbitaning yallig'lanish kasalliklarida
2. Orbitaning o'smalarida

Gemorragiyalar

№

TURLARI:

*Ko'zning atrofdagi gemorragiyalar
bir soat ichida va sutkada*

*Kech gemorragiyalar («ko'z
oynak simptomi»)*

KO'ZATILADI:

Orbitaning tuqimasi zararlanganda

Bosh suyagi asosining sinishi

Rentgenologik tekshirganda aniqlanadi:

Orbitaning xajmini kattalashishi

Orbitaning qalinligini o'zgarishi yoki suyakli devorlarini
butunligini buzilishi

Qattiq va yumshoq xosilalarni paydo bo'lishi

Flebografiya qilganda:

Qon tomirlarning siljishi

2. QOVOQLAR

Qovoqlarning kasalliklarini va zararlanishlarini asosiy simptomlari:

Ularning shaklini, xarakatlanishini va joylashishini o'zgarishi

Terining rangini o'zgarishi (lokal yoki diffuz giperemiya, pigmentaciya va boshqalar.)

Qovoqlarning shishi yalig'lanish va yalig'lanish emas

Infiltratlarning (muhlarning) va yiringli fokuslarning paydo bo'lishi

Terining elementlarini paydo bo'lishi (rozeolalar, vezikulalar, papulalar, yaralar, kepakchalar.)

Kipriklarning notug'ri o'sishi xamda ularning miqdori, rangi

+ to'qimani o'smalarining to'qimalarning mavjudligi

SamDTU
axborot-resurs markazi

Qovoqlarning shaklini buzilishi

Ko'z tirqishini yopilishiga to'sqinlik qiladi

TURLARI:

*Kolobomalar
(tuqimani
nuqsonlari)*

Chandiqli egriligi

Qisqarishlar

Qovoqlarning xarakatlanishini buzilishi

Qovoqlarining mushak tizimining innervatsiyasining buzilishi yoki ularning sikatrik o'zgarishlari

TURLARI:

*Ko'z tirqishini yopa olmaslik
(lagoftalm)*

*Yuqori qovoqning pastga tushishi
(ptoz) va ko'z tirqishini ocha
olmaslik*

Qovoqlarning joylashishini buzilishi

TURLARI:

Burilishi va qayrilishi: chandiqli

atonik

spastik

Qovoqlarining biri-biri bilan qisman yoki to'liq birlashishi

Qovoqlarning tirqishini qisqarishi (blefarofimoz)

Qovoqlarning yoriqning to'liq yopilishi (ankiloblefaron)

Qovoqlarning rangini o'zgarishi

KO'ZATILADI:

1. Diffuz yoki mahalliy giperemiya (yallig'lanish kasalliklari)
2. Qon quyilishlarda (jaroxatlarda)

3. Pigmentatsiyaning kuchayishida (hipertiroidizm)

4. Tug'ilish belgilari yoki (kamdan-kam hollarda) melanomalarda

5. Xolesterin to'planganda (oq-sarg'ish dog'lar shaklida) - ksantelazmada

Qovoqlarning shishi

Giperemiya va haroratning mahalliy o'sishi

No

TURLARI:

Qovoqlarni engil shishishi

Qovoqlarining "sovuq" shishishi (limfa aylanishining buzilishi, ko'z qovoqlarining kasalliklari bilan bog'liq emas)

KO'ZATILADI:

1. Qovoqlarining o'zida yoki ularga yaqin joyda o'tkir yoki surunkali yallig'lanish jarayonlari

Yurak-qon tomir etishmovchiligi

2. Paranasal bo'shliqlardan havoning to'qimalarga kirib borishi

Bo'yрак yetismmovchilikda

3.

Angionevrozlarda

Qovoqlari to'qimalarida infiltratlar va yiringli o'choqlar

Vizual va palpatsiya bilan aniqlanadi.

KO'ZATILADI:

1. Qovoqlarning o'tkir yalig'lanishlarda:
govmigga *meybomit*

furuncul

abstsess

flegmona

2. Surunkali jarayonlarda (tuberkulyozli to'rida)

Qovoqlarning terini zararlanishi

Vizual aniqlanadi

TURLARI:

eritema

papula

Dermatit:

kepakli

namlangan

vezikula

pustular

Qovoqlarning qirg'oqlarinig zararlanishi

Vizual aniqlanadi

TURLARI:

<i>Trixiya (trichiasis)</i>	<i>Madaroz (madarosis)</i>	<i>Depigmentatsiya</i>
Ko'z olmasiga qarab individual yoki ko'p kirpiklarning o'sish yo'nalishini buzish	Kirpiklarning yo'qolishi → kirpiklar sonining kamayishi → ko'z qovoqlari qirralarining to'liq kalligi	Kirpiklarning erta oqarishi

KO'ZATILADI:

1. Gormonal buzilishlar
2. Mahalliy jarayonlar (ülseratif blefarit)
3. Ba'zi kollagen ko'z kasalliklari
4. Intoksikatsiya (furatsillinni qo'llashda)
5. Stress va depressiya

Qovoqlarning o'smalari

Vizual, palpatsiya va bu usullarning kombinatsiyasi aniqlanadi

E'TIBOR BERISH:

- O'simtani rangi, hajmi, shakli va konsistensiyasi
- O'simtani va uning atrofidagi to'qimalar o'rtasidagi munosabat
- Yaraning parchalanish belgilari

Radioizotop va gistologik tekshiruv bilan:

Xavsiz o'smalar

Xavfli o'smalar

3. KO'Z YOSH TO'KISH YULLARI

Ko'z yosh to'kish yo'llar kasalliklarini va zararlanishlarini asosiy simptomlari:

Ko'z yosh turishi va ko'z yosh oqishi

Ko'z yosh xalta soxasiga bosganda patologik ajralma chiqishi

Ko'z yosh soxasi soxasida infiltrat, giperemiya, shish

Ularning o'rnida fistula yo'llari yoki teri izlari

Ko'z yoshi qopining keskin o'sishi, vizual va palpatsiya bilan aniqlanadi va o'tkir yallig'lanish hodisalari bilan birga kelmaydi.

Salbiy (yoki sekin) rangli nazolakrimal sinama

Ko'z yosh-burun kanal bo'ylab to'siqlarni lokalizatsiya qilishga imkon beruvchi differentsial diagnostika belgilari:

(+) yoki (-) rangni yutish sinama

Ko'z yoshi canalchalarini tekshirishda to'siqlarning mavjudligi yoki yo'qligi

Ko'z yosh kanallarni yuvish paytida ularning passiv o'tkazuvchanligi mavjudligi yoki yo'qligi

Ko'z yosh kanallardagi anatomik buzilishlarning rentgenologik belgilari. ularni yarim suyuq rentgenokonstrastli massa bilan to'ldirish orqali aniqlanadi.

Ko'z yosh turishi va ko'z yosh oqishi

Ko'zning timash xususiyati bilan birga kelmaydi

KO'PAYADI:

1. Shamolda, sovuqda
2. Kasallikning asosiy belgilari va lakrimal kanallarning shikastlanishi:

Seroz yoki yiringli ajralma

Agar ko'z yosh oqishi bilan og'rigan bemorda barmog'ingizni ko'z yosh qop sohasiga bossangiz, u ko'z yosh nuqtalardan orqali chiqadi

KO'ZATILADI:

1. Surunkali dakriocistitda
2. Ko'z yosh-burun kanalining tiqilib qolishi (yoki keskin torayishi)

Yallig'lanishli infiltrat, giperemiya, shish, lakrimal qop sohasida og'riq

KO'ZATILADI:

Jarayonning qop devorlaridan atrofdagi to'qimalarga o'tishi (ko'z yoshi qopining flegmonasida yoki o'tkir dacryocystitda)

Ko'z yosh xaltaning kattalshganda

O'tkir yallig'lanish hodisalarisiz vizual va palpatsiya bilan aniqlanadi. Agar xalta elastik bo'lsa-da, lekin palpatsiya paytida bo'shamasa, ko'z

yosh qopning *gidropsiga* shubha qilish uchun asos bor, ammo uni o'simtadan ajratish kerak.

Topik diagnostika uchun ular o'ynaydi:

Rangli sinamalar

Ko'z yoshi kanalchalarini zondlash

Ko'z yoshi yo'lni yuvish

Salbiy rangli ko'z yosh-burun test

Ko'z yoshi drenajining faol funksiyasi yo'q

Salbiy rangli ko'z yosh-burun sinov bu funktsiyani yo'qotish sabablarini aniqlamaydi (ko'z yoshi nuqtalarining torayishi, ko'z yosh kanalchalar yoki ko'z yosh-burun kanallarning strikturasi va boshqalar). Shuning uchun dacryocystit va gidropsning aniq belgilari bo'lmagan ko'z yosh oqishi va salbiy burun sinovi tekshiruvini ko'z yoshi to'kish kanalning disfunktsiyasining sabablari va joylashishini aniqlashni talab qiladilar.

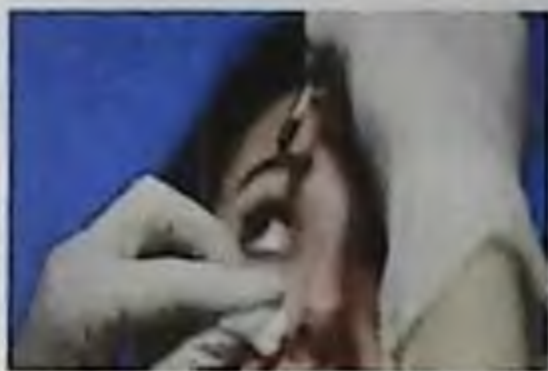
Diagnostika:

Rangni so'rish qilish sinamani baholash

Ko'z yoshi nuqtalari va kanalchalarni tekshirish va zondlash natijalari

Ko'z yosh kanalni yuvish

(-) Ko'z yosh-burun test va (+) so'rish sinamaning kombinatsiyasi

Ko'z yosh-burun kanal yopiqqligi (bo'yoq qopga so'riladi va undan orqaga siqib chiqariladi, lekin burunga o'tmaydi)

SABABLARI (-) SO'RISH SINOVLARI:	
1.	Ko'z yosh nuqtalar yoki kanalchalarning faollashmasligi.
2.	Ko'z yosh nuqtalarning joylashuvi: - torlik; - infeksiya; - anomaliyalar
3.	Ko'z yosh nuqtalarning holati: - atoniya; - stricturalar; - haddan tashqari o'sish
4.	Ko'z yosh-burun trubkaning pastki ko'z yosh to'kishga qo'shimcha to'siqlar

Ko'z yosh-burun kanalini torayishi yoki tiqilib qolishi

Ko'z yosh to'kishga qiyinlashadi yoki suyuqlik burunga umuman o'tmaydi, qarama-qarshi ko'z yosh nuqtadan orqali quyiladi.

Diagnostika:

Ko'z yosh-burun trubkani bo'ylab anatomik kasalliklarni

Ko'z yosh to'kish yo'llarni rentgenokonstrastli yarim suyuqlik massasi bilan to'ldirish (yodolipol va vismut bo'tqa bilan aralashmasi)

Ko'z yosh kanallarining rentgen tasvirlari

4. KON'YUNKTIVA

Kon'yunktiva kasalliklarini va zararlanishlarini asosiy simptomlari:

Ko'z qovoqlari kon'yunktivasi, o'tish burmalari va ko'z olmasining giperemiyasi, shuningdek kon'yunktival qon quyulishlar

Kon'yunktiva qopda ajralma mavjudligi (agar ko'p miqdorda bo'lsa, u ko'z qovoqlarining chetlarini bir-biriga yopishishi yoki hatto teri ostiga oqishi mumkin).

Kon'yunktivaning shishishi, bo'shashmasligi, "baxmal" sifati

Kon'yunktivaning diffuz infiltratsiyasi

Folikullarning shakllanishi (yuzaki yoki chuqur)

Chandiqlar va chandiqli birlashmalar

Kon'yunktival giperemiya

INEKCIYALARNI TURLARI		
<i>Konyunktival (yuzaki)</i>	<i>Perikorneal (chuqur)</i>	<i>Aralash</i>
		
KO'ZATILADI:		
1.	Yallig'lanish kasalliklari: - kon'yunktivani; - qovoqlarni; - o'tish burmalarini; - ko'z olmasini	Kon'yunktivatlarda va perikorneal in'ektsiyani keltirib chiqaradigan boshqa jiddiy kasalliklarda
2.		Konyunktivitsiz - patologik markazning yaqinligi ko'z olmasining ta'sirlanmagan shilliq qavatining reaktiv giperemiyasining rivojlanishiga olib keladi.

INEKSIYALARNI DIFFERENCIAL DIAGNOSTIKASI

№	Belgilari	<i>Konyunktival (yuzaki)</i>	<i>Perikorneal (chuqur)</i>
1.	Rangi	Och-qizil	Binafsha
2.	Qizarish darajasi	Limbdan ekvatorgacha bo'lgan yo'nalishda qizarishning kuchayishi, ya'ni, kon'yunktiva xaltasining qopqoqlarga	Ekvator dan limb yo'nalishda qizarishning kuchayishi
3.	Konyunktivani siljishi	Ko'z olmasi atrofidagi giperemik joylarning oson siljishi	Kuzatilgan hududning rasmidagi o'zgarishlarga olib kelmaydi

Kon'yunktivaga qon quyilishlar

No	TURLARI:	
	<i>Kon'yunktival</i>	<i>Subkon'yunktival</i>
		
KOZATILADI:		
1.	Kon'yunktivaning giperemiyasini chiqaradigan har jarayonlar	og'ir keltirib qanday
		Og'ir aterosklerozda
2.	Kon'yunktivitning shakllari: - gemorragik virusli; - pnevmokokkli	maxsus
		Gipertonik kasallikda
3.		
		Bosh miya jaroxatlarida

Kon'yunktival xaltasidan patologik ajralma

TURLARI:		
<i>Serozli</i>	<i>Yiringli</i>	<i>Gemorragik</i>
		
KO'ZATILADI:		
Ko'zning shilliq qavatidagi yallig'lanish jarayonlarida		Kon'yunktivaning nekrotik plyonkalarining shakllanishida va keyinchalik tushib qolganda (masalan, ko'zlarga difteriya shikastlanishi bo'lganda)

Kon'yunktivani shishlari

TURLARI:		
<p><i>Ko'z olmasining kon'yunktivasining giperemiya bilan shishishi</i></p> 	<p><i>O'tish burmalari shishi</i></p> 	<p><i>"Jelatinli" shish</i></p>
KO'ZATILADI:		
<p>Kon'yunktivaning o'zida yallig'lanish jarayonlarida (xemoz)</p>	<p>Ko'z, orbita yoki uning atrofidagi joylarda patologik jarayonlarda</p>	<p>Konyunktivaning sezilarli giperemiyasisiz Muhim kon'yunktivani giperemiyasisizda</p>

Kon'yunktivaning bo'shashmasligi va "baxmal" ko'rinishi

Vizual aniqlanadi

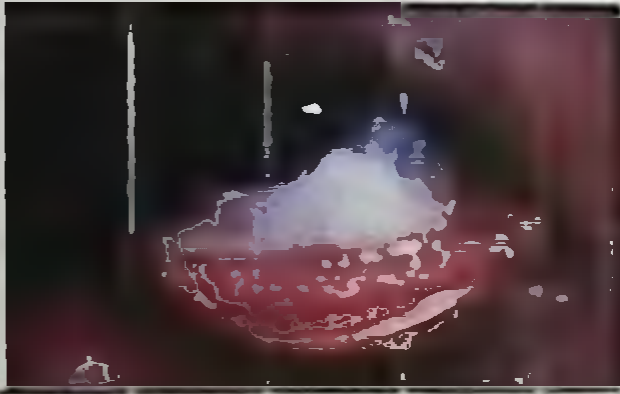
KO'ZATILADI:
<p>Surunkali kon'yunktivit: - kichik papillalarning gipertrofiyasida</p>

Kon'yunktivaning diffuz infiltratsiyasi

Ko'z qovoqlari va o'tish burmalari sohasida aniqlanadi

TURLARI:	
1.	Kon'yunktiva qalinlashgan, loyqalangan, u orqali meibomiev bezlarining naqshini ko'rish mumkin emas.
2.	Chuqur follikullarning shakllanishi
KO'ZATILADI:	
<i>Traxomada</i>	<i>Paratraxomada</i>
	

Follikulalar

TURLARI:	
<i>Yuzaki follikuloz - allergik reaksiyaning ko'rsatkichi bilan</i>	<i>Chuqur follikulyoz</i>
	
KO'ZATILADI:	
1. Konyunktivlarda: - medikamentozlida; - viruslida	Traxomada
2.	Paratraxomada
FOLLIKULLARNI NATIJASI:	
1. Surilib ketadi	Surilmaydi
2. Chandiqlar qoldirmaydi	Fibroz tuqima chandiqlar bilan paydo bo'ladi

Kon'yunktivadagi chandiklar

TURLARI:		
<p><i>Atrofdagi o'zgarmagan pushti kon'yunktiva fonida keskin ajralib turadigan oq chiziqlar va joylar</i></p>	<p><i>Simblepharon - chandiq (ko'z qovoqlari kon'yunktivasining birlashishi + o'tish burmalari + ko'z olmasi). kon'yunktiva qopining teshigining qisqarishiga olib keladi va ko'zning harakatchanligini cheklaydi.</i></p>	
		
ZO'RAVONLIK DARAJALARI:		
	<p>Ko'z qovoqlari kon'yunktiva va ko'z olmasi o'rtasida kichik chandiq "ko'priklar"</p>	<p>Kon'yunktiva bo'shlig'ining to'liq chandikli birlashmasi</p>
		

Rentgenologik tekshiruv :

Konyunktiva bo'shlig'ini qolgan barcha "cho'ntaklar" ga kiradigan radiopak massa bilan to'ldirish

Vizual ravishda tashxis qo'yilmasa (yopishqoqlar keng tarqalgan va tekshirilganda qolgan kon'yunktiva bo'shlig'ining hajmini aniqlash mumkin bo'lmasa)

5. SHOX PARDA

Shox pardani kasalliklar va shikastlanishlarning asosiy simptomlari:

Yangi yoki eski xiraliklarning paydo bo'lishi, ya'ni shox pardaning shaffofligini buzish

Epiteliya qoplaminig buzilishi tufayli yuzaning oyna porlashi (silliqligi) yo'qolishi.

Qon tomirlarining avaskulyar qismga o'sishi

To'qimaning nuqsonlari

O'lcham va shakldagi o'zgarishlar

Perikorneal in'ektsiya, agar shox parda to'qimalarida ko'rinadigan yangi o'zgarishlar bilan birlashtirilsa

Yorug'likdan qurqish, ko'z yosh oqishi, blefarospazm

Shox pardaning xiraligi

TURLARI:

Yangi infiltratlar

Eski infiltratlar

XARAKTERLANADI:

1. Juda engil sariq rangi bilan

Fokusli yorug'lik ostida ko'rinadigan juda nozik, bulutga o'xshash xiralashish bilan (*nubekula*)

2. Ularning ustidagi epiteliyaning yaxlitligini buzishi bilan

Kichkina, ammo qo'polroq, dog' shaklida bulutli bilan (*makula*)

3. Perikorneal ineksiya bilan

Qo'pol va keng xiralik bilan (*leykoma*)

4. Ko'zning timash xususiyati belgilari kompleksi (fotofobiya va boshqalar)

MUQOFIQ BELGILARI

<i>Aniqlangan keratitning o'ziga xos shakli</i>	<i>Oldindan kasallik utqazgan (jarohat)</i>
1. Joylashishi markazida yoki periferiyasida	Joylashishi
2. O'lchamlari	Turi
3. Jaroxat chuqurligi	Eski xiralikning intensivligi
4. Yarani borligi yoki yuqligi	Vaskulyarizasiyani borligi yoki yuqligi
5. Qon tomirlarning o'sishi	

Diagnostika:

Ko'zga 1% natriy fliyuorescein eritmasini tomizish

Epiteliya nuqsonlarini zumrad yashil rangga bo'yash

Keyinchalik ortiqcha narsalarni yuvish

Shox pardoning ko'zgusimon yaltirashi

Epiteliy shishi tufayli yuqoladi

KO'ZATILADI:

1. Epiteliy shishi xarakterli zararlanishlarida
2. Endoteliyning to'siq funksiyalarini buzilishi (endotelial-epitelial distrofiya)
3. Epiteliyning "timash xususiyati" (oftalmotonusning keskin oshishi - glaukoma hurujida)

Qon tomirlarning qon tomirsiz qismiga o'sishi

Alohida hududlarning yoki butun shox pardaning gipoksiyasini ko'rsatadigan patologik belgisi

KO'ZATILADI:

Jaroxatlarda

Kıtyishlarda

Yallig'lanish jarayoni

MEXANIZMI

Yuzaki qon tomirlar

Ular kon'yunktiva va episkleradan limbusga o'tadigan tomirlarning davomi sifatida shox pardaga o'sadi va daraxt shoxiga o'xshaydi

Chuqur qon tomirlar

Cho'tkalar singari, ular shaffof shox pardada shaffof bo'lmagan limb ostidan "kutilmaganda" paydo bo'ladi.

Shox pardaning to'qimasini nuqsonlari

Vizual aniqlanadi

KO'ZATILADI:

1.

Eroziya

Yara

*Abiotrofik jarayon
(ko'zning sezilarli tirnash
xususiyati bo'lmasa)*

SHOX PARDANING STRUKTURANI BUZISH MEXANIZMI

1. Endoteliy ko'pburchakligini yo'qotadi
2. Descemet qobig'i burmalarga yig'iladi
3. Burmalar sohasidagi shaffoflik pasayadi
4. Stromada yoki subepitelial ravishda yalang'och ko'z bilan ajratib bo'lmaydigan nozik mayda, panjara, nuqta bulutlari aniqlanadi
Stromada yoki subepitelial ravishda yalang'och ko'z bilan ajratib bo'lmaydigan nozik mayda, panjara, nuqta bulutlari aniqlanadi

Diagnostika:

Ko'zga 1% natriy illyuorescein eritmasini tomizish

Yoriq chiroqni tekshirishda biomikroskopiya

Shox pardani shaklidagi o'zgarishlar

TURLARI:		
<i>Keratoglobus</i>	<i>Keratokonus</i>	<i>Chandiqlik deformatsiyalari</i>
		
Shox parda umuman olmasiga ancha bo'ladi	Shox parda asta-sekin "vulqon tepaligi" shaklini oladi	Shox parda tekislanadi

Shox pardaning kattaligidagi o'zgarishlar

TURLARI:	
<i>Megalokornea (ko'zning gipertenziyasi asosida)</i>	<i>Mikrokornea (ko'zning gipotenziyasi asosida)</i>
	
1. Shox pardaning diametri 12-13 mm va undan ko'pgacha oshiriladi	Ko'zning chuqur va doimiy gipotenziyasi
2. Ko'z ichi bosimining oshishi ta'sirida ko'z olmasining asta-sekin cho'zilishi	Ko'z olmasining atrofiyasi boshlandi
3. <i>Buftalm (umuman ko'zning kattalashishi)</i>	<i>Mikroftalm (umuman ko'zning qisqarishi)</i>
	

KUZATILADI:

Tug'ma glaukomada

Tug'ma anomaliyada

Juda yuqori gipermetropiyada

Bunday suyuqlik dinamikasi buzilishlarining sababini aniqlash shox pardaning kattaligidagi o'zgarishlarni aniqlashda keyingi tashxis qo'yishning maqsadi hisoblanadi.

6. SCLERA

Rangdor parda va kipriksimon tananing kasalliklari va shikastlanishining asosiy belgilari:

Uning rangidagi o'zgarishlar

Alohida joylarning cho'zilishi va chiqishi (stafilomalar)

To'qimalarning nuqsonlari

Sklerani rangi

Yupqalashganda o'zgaradi

TURLARI:

<i>Kulrang yoki kulrang-ko'k rang</i>	<i>Qora rang</i>	<i>Qizil rang (och pushti rangdan gilos qizil ranggacha)</i>	<i>Sarg'ish rang</i>	<i>Ko'kimtir rang</i>
				
<p>Ko'zlarning oqsil qobig'i ingichka bo'lib, u orqali tomirlar porlaydi (chaqaloqlarda)</p>	<p>Skleradagi nuqsonlar orqali tushadigan tomirli parda yoki kipriksimon tana qora pufakchaga o'xshaydilar</p>	<p>Skleradagi yallig'lanish fokuslari ko'z qovoqlari orqali palpatsiya qilinganida biroz ko'tariladi va og'riqli bo'ladi</p>	<p>Qonda bilirubinning yuqori darajasi</p>	<p>Jarayonga chuqurroq qatlamlar jalb qilingan</p>

SABABLARI:

<i>Kulrang yoki kulrang-ko'k rang</i>	<i>Qizil rang (och pushti rangdan gilos qizil ranggacha)</i>	<i>Sarg'ish rang</i>
Norma	Allergik reaksiya	Jigar kasalligi
Yoshga bog'liq o'zgarishlar	Infektsiya	Tanadagi metabolik jarayonlarning buzilishi
Tanadagi mukopolisaxaridlar mig ko'pligi	Yallig'lanish	Ko'ruv organlarining kasalliklari (pinguekula, pterigium, melanoma)
Qon va suyak patologiyasi	Ortiqcha ish	Oshqozon osti bezi kasalliklari
Birlashtiruvchi to'qima kasalliklari		Tananing gelmintlar bilan zaharlanishi
		Chekishni suiiste'mol qilish

Skleraning cho'zilishi va bo'rtib chiqishi

Ular ko'zning sharsimon shaklini buzadi va ko'zning tolali kapsulasining alohida qismlarining kuchini pasayishini ko'rsatadi.

TURLARI:

(*Interkalar stafiloma*) shlemm kanali zonasida, ya'ni shox parda va sklera chegarasida

Skleraning o'z-o'zidan yorilishi

KUZATILADI:

Ikkilamchi glaukoma va to'r pardaning ko'chishi bilan yuzaga keladi.

Keksa odamlarda sklera nafaqat yuqori, balki normal ko'z ichi bosimiga ham bardosh bera olmaydi.

7. RANGDOR PARDA VA KIPRIKSIMON TANA

Rangdor parda va kipriksimon tananing kasalliklari va shikastlanishining asosiy belgilari:

Rangdor pardani rangi va naqshini o'zgartirish

Qorachig'ining o'lchami va shaklini o'zgartirish

Old kamerada ekssudat yoki shox pardaning orqa yuzasida konlar paydo bo'lishi (pretsipitatlar)

Ko'z qovoqlari orqali palpatsiya paytida kipriksimon tana maydoning og'rig'i (siliar og'riqlar)

Rangdor pardani to'qimaning nuqsonlari

Perikorneal in'ektsiya

U yoki bu darajadagi ko'rish keskinligining pasayishi

Rangdor pardani rangining o'zgarishi

SABABLARI:

Temir
tuzlarining
cho'kishi
(sideroz)

Temir
tuzlarining
cho'kishi
(xalkoz)

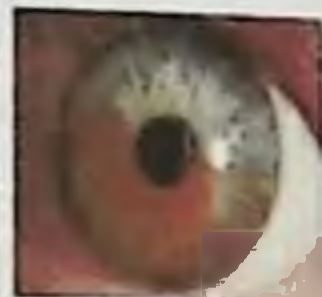
O'simta
jarayonlar

Abiotrofik
jarayonlar
(albinizm)

Yallig'lanish
jarayonlari
(iridotsiklit)

Yallig'lanish jarayonlarida ochiq qon tomirlar stromada kengayadi, stromaning o'zi shishishi va infiltratsiyasi paydo bo'ladi. To'q rangli rangdor pardalarda, ularning jigarrang rangi zanglagan rangga, och rangda esa yashil rangga aylana boshlaydi. Xuddi shu sabablarga ko'ra, rangdor pardaning aniq va chiroyli naqshlari odatda soyalanadi, "bulg'anadi".

Qorachig'ining torayishi va uning shaklining buzilishi

Yallig'lanish jarayonini ko'rsatadi. Ko'z qorachig'ining shakli gavharning oldingi kapsulasi (*orqa sinexiya*) bilan ko'z qorachig'ining yopishqoqligi tufayli buziladi, agar ko'zga mydriatik to'milgan bo'lsa, qorachiq notekis kengayib, taroqsimon shaklga ega bo'ladi.

Old kameradagi eksudat

TURLARI:

Serozli

Suyuqlikda to'xtatilgan zarrachalarning harakati, ya'ni, opalestcentli suyuqlikning sirkulyaciyasi

Fibinozli

Harakatsiz jele ko'rinishiga ega

Yiringli (gipopion)

Tortishish kuchi tufayli u old kameraning pastki qismiga tushadi va gorizontaldarajadagi oqsariq massa hosil qiladi

Gemorragik (qon aralashmasi bilan - (gifema))

Qon kameraning pastki qismiga tushadi va gorizontaldarajadagi segmentni hosil qiladi, ammo allaqachon qizil va eski holatlarda deyarli qora rangga ega

KUZATILADI:

Rangdor parda va kipriksimon tananing yallig'lanish jarayonlarida

Diagnostika::

Old kamerani suyuqligini opalestsensiyasi (Tyndall fenomeni)

Opalestsensiyatni shox parda orqali yoki yoriq chiroq yordamida old kameraga yo'naltirilgan tor yorug'lik nurida aniqlanadi

Pretsipitatlarning paydo bo'lishi

TURLARI:

Ekssudat shox pardasining orqa yuzasida turli o'lcham va shakldagi oqsil bo'laklari ko'rinishidagi cho'kmalar

Hujayra elementlari va pigment zarralari bir-biriga yopishtirilgan shox pardaning orqa yuzasida pretsipitatlar.

KUZATILADI:

Kipriksimon tananing yallig'lanish jarayonlari

Diagnostika::

Yorug'lik orqali o'tish usuli

Biomikroskopiya usuli

Siliar og'riq

Ko'z qovoqlari orqali siliar tananing maydonini palpatsiya qilishda og'riq turli darajalarda ifodalanishi mumkin (ba'zida shunchalik kuchliki, bemor hatto ko'zga engil teginishga ham toqat qilmaydi) va har doim *siklitni* ko'rsatadi).

Rangdor pardani to'qimalarining nuqsonlari

<i>Tug'ma</i>	TURLARI:		
	<i>Ortirilgan</i>	<i>Orqali</i>	<i>Orqali emas</i>
	SABABLARI:		
Bachadon ichidagi anomaliyasi	Jarohatlar; operatsiyalar; abiotrofik jarayonlar	<i>Kolobomalar</i> – iridektomiya bilan birga operatsiyadan keyingi nuqson	<i>Abiotrofik jarayonlar.</i> Progressiv paytida orqali emasli orqaliga o'tadi, bu <i>polikoriyaga</i> olib keladi - (bir nechta qorachig'ilarning shakllanishi)
			
LOCALIZATSIYASI:			
Rangdor pardaning pastki qismida		Rangdor pardaning yuqori qismida	
KUZATILADI:			
Rangdor parda va kipriksimon tananing yallig'lanish jarayonlarida			

Diagnostika:

Tashqi tekshiruv - nuqsonlar ko'rinmaydi

Yoriq chiroq - qorachiqqa kuchli yorug'lik nuri

Perikorneal in'ektsiya

Rangdor parda va kipriksimon tananing shikastlanishining boshqa belgilari bilan birgalikda bu jarayonning yallig'lanish xususiyatini ko'rsatadi.

Ko'rish o'tkirligini pasayishi

Rangdor parda va kipriksimon tana kasalliklarining boshqa belgilari mavjud bo'lganda, bu oldingi kamerada va ayniqsa shishasimon tanasiga suyuqlik mavjudligini ko'rsatadi. Yoriq chiroq bo'lmasa, ko'rish funksiyalari dinamikasi yallig'lanish jarayonining dinamikasini baholashga imkon beradi.

Turli xil intensivlikdagi og'riqlar, yorug'likdan qo'rqish, yoshlanish

8. GAVHAR VA SHISHASIMON TANA

Gavharning va shishasimon tananing kasalliklari va shikastlanishining asosiy belgilari:

Shaffoqligini buzilishi

Holatini buzilishi

Biomikroskopik strukturaning buzilishi

Ko'rish o'tkirligini pasayishi

Ko'rish maydonida uchuvchi pashshachalar (suzuvchi o'rgimchak to'ri, qopqoq va boshqalar) paydo bo'lishi haqida shikoyatlar

Shaffofligini buzishi

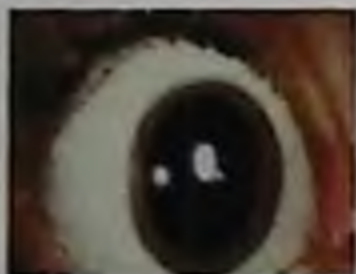
TURLARI:

Gavharning hiralashi (katarakta)

1. Ko'z tubini refleksi fonida-qizil fonda qora dog'lar
2. Refleksning susayishi - u butunlay yo'qolguncha

Gavharning oldingi kapsulasida ular ko'z bilan bir xil yo'nalishda harakat qilishadi

Gavharning orqa kapsulasida ular qarama-qarshi yo'nalishda harakat qilishadi

Kataraktaning etukligini baholashda gavharni xiralashganligining og'irligi hisobga olinadi

Shishasimon tananing hiralashi

Xiralashish ko'z olmasi harakatsiz bo'lganda ham harakatlanadi. Qizil qorachiqning fonida bulutlar "suzuvchi" soyalar (dog'lar) sifatida ko'rinadi.

NATIJASIDA PAYDO BO'LADI:

1. Yosh
2. Diabet
3. Rentgen nurlari

Qon qo'yilishlar

Yallig'lanish ekssudatsiyasi

Destruktsiyalar (shishasimon tananing to'r pardadan ajralishi)

4. Zaharlanish, shikastlanish

Shishasimon tanani qon yoki ekssudat bilan namlashi

Gavhar shaffofligining qo'pol buzilishlari fokal nurda tekshirilganda allaqachon aniqlanadi: qora qorachiq kul rangga aylanadi. Shishasimon tananing diffuz bulutlarida refleksning ko'z tubidan zaiflashishi yoki to'liq yo'qolishi mumkin, yon tomondan yoritishda esa o'quvchi normal qora rangga ega.

Diagnostika:

Fokal nurda tekshirilganda

O'tayotgan nurda tekshirilganda (oftalmoskop yordamida)

Gavharni holatining buzilishi

Vizual ravishda aniqlanadi

TURLARI:

Gavharning oldingi qismidagi subluksatsiyasi (siljishi) (old kameraga)

Gavharning orqa qismidagi subluksatsiyasi (siljishi) (shishasimon tanaga)

Afakiya (gavharni yo'qligi)

Shishasimon tananing ko'chishi

SIMPTOMLAR:

Qorachiqni orqasida gavharga xos bo'lgan optik kesish topilmaydi

Ayrim joylarda to'r pardasidan:
- yuqori;
- orqa;
- pastki yoki butun sirt bo'ylab. Optik kesishni ko'rib chiqishda - kollapsli (qisqargan) shishasimon tanasi va retrovitreal suyuqlik o'rtasidagi opalescent chegara)

Diagnostika:

Biomikroskopik tekshiruvda

Yon tomondan yoritib usulida

Tuzilishning buzilishlari

Gavharni

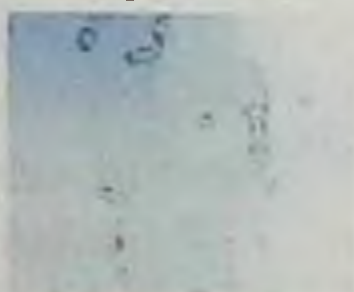
Shishasimon tanani

TURLARI:

Kichik shaffof bo'lmagan qo'shimchalar, odatda oq rangga ega, eng xilma-xil shakllar

fibrillar

shvartlar

iplar

plyonkalar

PAYDO BO'LADI:

1. Katarakta rivojlanishining eng erta bosqichlarida
2. Tug'ma xiraliklar (ko'rish keskinligiga ta'sir qilmaydi)

Diagnostika:

Biomikroskopik tekshiruvda

Ko'rish o'tkirligini pasayishi

Gavhar va shishasimon tanani kasalliklari ularning xiralashishiga bog'liq va odatda ko'rish sohasidagi o'zgarishlar bilan birga bo'lmaydi (agar bunday o'zgarishlarning boshqa sabablari bo'lmasa).

9. TOMIRLI VA TO'R PARDALARI

Tomirli va to'r pardalarda, ya'ni, ko'z tubida, lokalizatsiya qilingan kasalliklar va shikastlanishlarning, asosiy belgilari:

Ko'zning ko'z tubidagi rang, naqsh yoki daraja jihatidan atrofdagi fondan sezilarli darajada farq qiladigan joylarning mavjudligi

Qon tomirlarining harakatlanishi yoki kalibrining buzilishi

Ko'rinadigan anatomik o'zgarishlarga mos keladigan vizual funktsiyalarning buzilishi

Ko'z tubini fonidan sezilarli darajada farq qiladigan uchastkalar

TURLARI:

Qizil

Qon qo'yilishlar:
- preretinal,

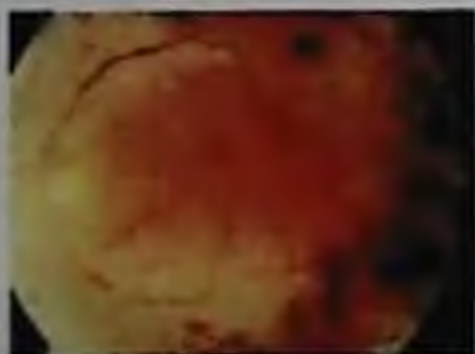

agar dog ' bir-birining ustiga chiqsa va retinaning alohida tomirlarini ko'rinmas holga keltirsa;

- subretinal,
agar dog ' sohasidagi retinal tomirlar ko'rinadigan bo'lsa

Qora

O'choqning "qarishi" va pigment to'planishi natijasi

Belgilangan sarg'ish

Yangi yallig'lanish jarayonida yangi chorioretinal o'choqlar

Qora+oq

Yo'q bo'lib ketgan o'choqlar - o'choqlar ning qayta taqsimlanishi tufayli qora va oq uchastkalarining aralashmasi

Oq

Tomirli pardani atrofiyasining sklera ko'rinadigan joylarida. Eski o'choqlarda jarayon to'xtadi yoki deyarli to'xtadi.

"Dog'li"

Abiotrofik jarayonda makula zonasida kichik dog'lar.

Diagnostika:

Oftalmoskopiyada

To'r pardani darajasining buzilishi

TURLARI:

Ko'z tubining darajasi

To'r pardaning tomirlari

Ko'z tubida kasalliklari

QUYIDAGI
HOLLARDA
BUZILADI:

O'ZGARISHLAR:

1. *To'r pardani shishi*

Qon tomirlarining kalibrlari va o'tkazuvchanligini buzishlari

Agar lokalizatsiyasi makula hududida bo'lsa, markaziy ko'rish pasayadi, ya'ni, ko'zning orqa qutbida.

2. *To'r pardani*

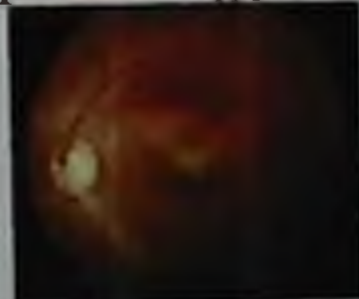
Образование: *anevrizmalar*

gemorragiyalar

plazmorrhagivalar

Agar lokalizatsiyasi ko'z tubini chegarasida bo'lsa, ko'rish maydoni torayadi.

3. Tomirli pardaning o'smalari (to'r pardasi shakllanish tomonidan ko'tariladi yoki uning ustidagi suyuqlik bilan chiqariladi)

Mutloq va nisbiy skotomalar paydo bo'ladi

Diagnostika:

Binokulyar oftalmoskopiya

Elektrooftalmoskopiya

Skiaskopiya

Tomirlarni siljishi

Chiqib ketgan maydon hududda klinik refraksiyaning zaiflashishi skiasskopik tarzda aniqlanadi. Va oftalmoskopik linzalarning engil siljishi bilan, bu sohadagi tomirlar normal darajaga ega bo'lgan joylarga qaraganda ancha tez va kuchliroq siljishi aniq.

TEST SAVOLLARI

1. Shox parda butunligini aniqlash uchun kon'yunktival haltaga nimani tomizish zarur

- A. Sol.dicaini 0.5%
- B. Sol.sulfacyli-natrii 30%
- V. Sol.collargoli 1%
- G. Sol.fluoresceini 1%
- D. Sol. Hinini 1%

2. Glaukomada ko'ruv nervi ekskavatsiyasi quyidagicha aniqlanadi?

- A. Oftal'moskopik
- B. Tonografik
- V. Gonioskopik
- G. Kampimetriya
- D. Perimetriya

3. Qorachiqqa qadar gavxarning yuzasini to'liq koplovchi ekssudat quyidagicha nomlanadi:

- A. Occlusio pupillae
- B. Seclusio pupillae
- V. Iris bombe
- G. Orqa sinexiya
- D. Koldik qorachiq membranasi

4. Sinexiya bu -

- A. Rangdor pardaning gavxar yoki shox parda bilan o'zaro bitishmalarini mavjudligi
- B. Shox parda orqa yuzasida nuqtasimon chukmalar
- V. Shishasimon tanada so'zuvchi xiralik
- G. Gavxar old yuzasida yallig'lanishli chukmalarning mavjudligi
- D. Gavxar orqa yuzasi va rangdor parda orasidagi bitishmalar

5. Adenovirusli kon'yunktivit xarakterlanadi

- A. Yiringsiz follikulyar kon'yunktivit bilan
- B. Sklerada petexial qon kuyilishlar mavjudligi bilan
- V. Pastki o'tuvchi burmaning shishishi bilan
- G. Kon'yunktivada kattik kulrang kiyin ajraluvchi plyonkalar mavjudligi bilan
- D. Qovoqlar kon'yunktivasida nozik kulrang yengil ajraluvchi plenka bilan

6. Trixiyaz bu -

- A. Kipriklarning noto'g'ri o'sishi
- B. Qovoqlarning ichga qayrilib qolishi natijasida kipriklarning ko'zga qarab o'sishi
- V. Qovoqlar va ko'z olmasi kon'yunktivalarining birikib ketishi
- G. Shox parda va kon'yunktivaning ko'rib qolishi
- D. Kipriklarning yo'qligi

7. Shox pardadagi yallig'lanish o'chog'i nima deyiladi?

- A. Abstsess
- B. Infiltrat
- V. Flegmona
- G. Furunkul
- D. Karbunkul

8. Ko'ngabokar ko'rinishidagi gaxarda ko'zatiluvchi sargish yashil xiralik nimaga xarakterli:

- A. Rentgen kataraktaga
- B. Sideroz
- V. Halkoz
- G. Kontuzion kataraktaga
- D. Infraqizil nurdan keyingi kataraktaga

9. Lagoftalmga xarakterli:

A. Ko'z tirqishini to'liq yopa olmaslik

B. Qovoqning yo'qligi

B. Ko'z tashqi burchak sohasida yuqori qovoqda teri burmasi bo'lishi

Г. Yuqori qovoqning tushib qolishi

Д. Qovoqning qizarishi

10. Ko'z yosh yo'llarining o'tkazuvchanligini aniqlashdagi usul:

A. Kanalli sinama, burunli sinama, Shirmer testi

B. Burunli sinama, rentgen, zondlash

B. Zondlash, kanalli sinama, rentgen

Г. Shirmer testi, burunli sinama, rentgen

Д. Shirmer testi

FOYDALANILGAN ADABIYOT

1. Boboyev S.A., Yusupov A.A., Xamrakulov S.B., Kadirova A.M. "Ko'z tubining klinik va diagnostik ahamiyati" Samarqand 2022y.
2. Ilyina S. N., Krinets J. M., Solodovnikova N. G. umumiy kasalliklarda ko'rish organining o'zgarishi. /Talabalar uchun qo'llanma. 2016 yil 171 b.
3. Kopaeva V. G. ko'z kasalliklari. /Darslik. Moskva, 2018 yil DOI: <https://doi.org/10.25276/978-5-903624-36-2>. b. 4-11.
4. Stepanyants, A. B. o 917 oftalmologiya: uch. stomatologiya fakulteti talabalari uchun qo'llanma / A. B. Stepanyants, E. V. Bobikin, E. A. Stepanova; Rossiya Sog'liqni saqlash vazirligining UGMUDAGI FSBEI. Yekaterinburg: UGMU nashriyoti, 2017. 84 s.
5. Truxan D. I., Lebedev O. I. somatik kasalliklarda ko'rish organining o'zgarishi. //Terapevtik arxiv, 2015 yil № 8. - 132-136 betlar.
6. Xusinova Sh. A., Narzikulova K.I., Raximova X.M.

“Oilaviy shifokor amaliyotida oftalmologiya asoslari”

Samarqand 2023/

7. Kadirova A.M., Boboyev S.A. Qovoq, kon'yunktiva va ko'z yosh a'zolarini yallig'lanish kasalliklari./O'quv-uslubiy qo'llanma. Samarqand 2023 y.

8. Yartseva N. S. II bo'lim. Ko'rish organining patologiyasi. 21-bob. Umumiy kasalliklarda ko'rish organining o'zgarishi. / Uch. ko'z kasalliklari, 2022. T. 17:54: 10Z. DOI: <https://doi.org/10.25276/978-5-903624-36-2-393-406>.

Отпечатано в типографии ООО "ARTEX NASHR" 140100.
г. Самарканд, ул. Почта 185,
Подписано в печать 07.11.2023 Протокол 3
Формат 60x84/16. Гарнитура "Times New Roman". усл. печ. л. 2.33
Тираж: 200 экз. Заказ № 70 / 2023
Тел: +998 (97) 897-80-00

